

Riksdagsmän, se till att skogsvårdslagen tillämpas på ett bättre sätt.

Mats Hagner
professor emeritus
2010-03-13

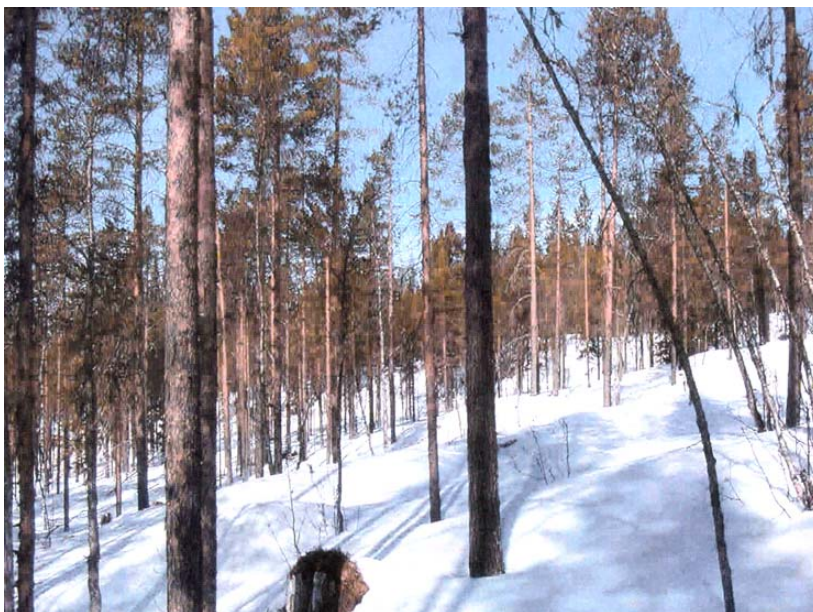

Foto taget av skogsstyrelsens tjänsteman 2009. Bilden bifogades anmälan om brott. Skogsägaren Bo Viklund är nu tvingad att kalavverka, markbereda och plantera. Tjänstemannen anser att det inte blir något av de små plantor som satts i luckorna mellan de kvalitetsdanade tallarna.

Foto taget av Mats Hagner 2003. I området intill Viklunds mark ligger mer än tusen hektar av totalt misslyckade återväxter. Där har man markberett och planterat. Efter 40 år tvingas nu markägarna att återigen markbereda och plantera.

Jag har talat med den tjänsteman vid skogsstyrelsen som polisanmält Viklund, och berättat att doktor Rikard Jakobsson vid SLU i sin avhandling skrivit att det är en ekonomisk fördel att det uppstår konkurrens mellan vuxna tallar och återväxt av tall. Jakobsson undersökte hyggeskanter och fann att allt det virke som saknades i små plantor inom konkurrenszonen, i stället hamnade i några få grova träd i skogskanten. Konsekvensen blir att högsta värdeavkastning uppnås om hyggen görs så små, att omgivande träd hämmar tillväxten hos de flesta plantorna på hygget.

Mot denna bakgrund föreslog jag att tjänstemannen vid skogsstyrelsen skulle ändra sitt sätt att beräkna stående kubikmassa. Lagens krav på skogens täthet skulle nämligen bli uppfyllt om han betraktade skogens luckor som planterade hyggen. Nu betraktade han hela gallringstrakten som en enhet och beräknade ett medeltal för stående kubikmassa. Tjänstemannen ville inte ändra på något eftersom det skulle bli bekymmer på jobbet. Han hänvisade istället till Clas Fries, skogsstyrelsens expert på skogsskötsel med uppgift att bevaka forskningens framsteg.

Jag kontaktade Fries, men fann att han just medverkat till att även Harald Holmberg i Norrbäck utanför Lycksele blivit anmäld till polisen. Holmberg har friställt omogna träd i granskog och planterat i luckor som uppstått. Här följer mina frågor och svaren som Fries sänt till mig. "*Skall skogsstyrelsens expert påverkas av nya forskningsrön*" ?? **Svar: Ja.** "*När skall skogsstyrelsens expert påverkas av nya forskningsrön*" ?? **Svar: Denne ska alltid påverkas av nya forskningsrön.** "*Av vilken anledning skall skogsstyrelsens expert förkasta innebörden av nya forskningsrön*" ?? **Svar: När det är fråga om att tillämpa nya forskningsrön ska forskningen vara väl belagd och metoder etc. beprövade.** "*Skall skogsstyrelsens expert lagsöka den skogsägare som tillämpar nya forskningsrön, utan att presentera andra forskningsrön som motsäger de nya rön som skogsägaren hänvisar till*" ?? **Svar: Lagsökning kan ske när någon bryter mot stiftade lagar**

Jordbruksministern har nyligen svarat på en interpellation i riksdagen. Han sade att skogsvårdslagen inte hindrar någon att bedriva kontinuerligt skogsbruk, men återväxtplikt råder.

Kontinuerligt skogsbruk innebär att skogsägaren skördar mogna träd och lämnar omogna träd för vidare utveckling. Återväxtplikten innebär att plantor sätts i luckor som saknar naturlig återväxt. Då bildas en skog med en blandning av träd med olika ålder och storlek. Alla vet att stora träd hämmar tillväxten i mindre träd. I luckor med planterade plantor växer givetvis plantorna långsamt eftersom de stora träden utanför luckan tar hand om tillväxtresurserna i luckan. De nya forskningsrönen visar att ingen produktionsförlust uppstår på grund av konkurrens mellan stora och små träd.

Anvisningar i skogsvårdslagen saknar en definition av "återväxt". Om omogna träd räknas som återväxt blir Viklunds skog av omogna träd förvandlad till en ypperlig återväxt. Att de omogna träden hämmar tillväxten hos planterade plantor är naturligt och ett önskvärt inslag i kontinuerligt skogsbruk.

Alla träd som ger högre ränta på sitt eget kapital än vad skogsägaren får vid alternativ placering, är givetvis en god investering. De klena kvalitetsdanade tallar som Viklund har lämnat har ett lågt drivningsnetto nu, men ett mycket högt framtida värde. Följaktligen bör de

betraktas som omogna träd. Att de står glest är en stor fördel. Detta gör att de växer fort och får skördas snart.

Varje skogsägare kan räkna ut när träd är ekonomiskt mogna genom att utnyttja det datorprogram som gratis finns att ladda ner från en hemsida hos SLU <http://www-sekon.slu.se/~mats>

Skogen som Viklund har skapat ligger i ett mycket kargt klimat på 450 m över havet nära polcirkeln. Vi vet att mer än tusen hektar hyggen ligger obeskogade nära hans mark. Tallplanteringarna har misslyckats totalt under tiden efter 1960. Vi forskare som studerat återväxterna på hyggen i denna trakt vet att möjligheten att lyckas är nästan obefintlig. Alternativa metoder måste användas om skogsmarken skall leverera virke.

Skogsstyrelsen kräver att Viklund skall plocka bort de kvarvarande omogna tallarna. Jag anser att tjänstemannen inte begår något fel, eftersom han tolkar skogsvårdslagen på det sätt som är brukligt. Han är dock väl medveten om att den föreslagna åtgärden leder till ett helt felaktigt sätt att bruka skogsmarken.

Av dessa skäl måste vi be att våra riksdagsmän förändrar skogsvårdslagen så att ett kontinuerligt skogsbruk kan rekommenderas även av skogsstyrelsens tjänstemän. Det finns färdiga förslag till ny skogsvårdslag som förenklar tillämpningen för alla parter. Det är inte fråga om att lägga några skogsmarker kala och improduktiva och den som vill bedriva hyggesbruk bör få göra det. Krav på återväxt bör enligt min mening finnas kvar. Det nya blir att en variation i trädstorlek får förekomma.